

PERSPEKTYWY

PO NAPAŚCI PRAWICOWCÓW
JAKIE MASZ PRAWA I MOŻLIWOŚCI DZIAŁANIA

Landesweite Opferberatung
Beistand und Information
für Betroffene rechter Gewalt
in Mecklenburg-Vorpommern

LOBBI e.V.
Tilly-Schanzenstraße 2
17033 Neubrandenburg
tel.: 0395-4550718
faks: 0395-4550720
e-mail: mail@lobbi-mv.de
www.lobbi-mv.de

Spendenkonto: 205 040 594
Ostseesparkasse Rostock
Bankleitzahl: 130 50 000

Redakcja: LOBBI e.V. w kooperacji z Opferperspektive e.V.
(współpraca: Martin Beck)
Tłumaczenie: Ewa Czerwiakowski
Oprawa graficzna: Sabine Steinhof
Finansowanie: Ministerstwo Spraw Socjalnych i Zdrowia,
Meklemburgia-Pomorze Przednie

- 4 Wprowadzenie

 - 5 Na co trzeba zwrócić uwagę bezpośrednio po napaści
 - 6 Po co zawiadomienie?
 - 7 Składanie zawiadomienia o przestępstwie
 - 7 Wniosek pokrzywdzonego o ściganie sprawcy
 - 8 Poczucie niepewności w kontaktach z policją
 - 9 Rola policji i prokuratury
 - 9 Zeznania w charakterze świadka na policji lub w prokuraturze
 - 10 Co zrobić, jeśli sprawca składa zawiadomienie?
 - 11 Jak długo trwa policyjne dochodzenie?
 - 11 Co to jest „postępowanie przyspieszone“?
 - 12 Umorzenie postępowania
 - 12 Zeznania w charakterze świadka przed sądem
 - 15 Co to jest oskarżenie posiłkowe?
 - 16 Warunki oskarżenia posiłkowego
 - 16 Kto ponosi koszty adwokata?
 - 18 Odszkodowanie i zadośćuczynienie pieniężne za ból
 - 19 Mediacja w stosunku ofiara-sprawca
 - 20 Wypłata odszkodowań przez Federalny Urząd Sprawiedliwości
 - 21 CURA – Fundusz na rzecz ofiar prawicowej przemocy
 - 22 Ustawa o odszkodowaniu dla ofiar
 - 23 Ewentualne skutki napaści
 - 25 Możliwe znamiona czynu przestępczego

 - 26 Aneks 1: wzory pism
 - 30 Aneks 2: adresy kontaktowe
 - 35 indeks haseł
-

Poradnik ten kierujemy do ofiar prawicowej przemocy, ich rodzin i kręgu przyjaciół, jak również do świadków. Napadnięty człowiek wyrwany zostaje z codzienności, nierzadko odnosi rany i jest zastraszony. Nagła konfrontacja z policją przynosi konieczność podejmowania nieoczekiwanych decyzji. Pojawiają się pytania, o których dotąd się nie myślało – co się dzieje po zawiadomieniu o przestępstwie? Co to jest wniosek pokrzywdzonego o ściganie sprawcy? Czy należy wziąć adwokata? Albo – jaka jest różnica między procesem karnym a pozwem cywilnym?

Wielu poszkodowanym system prawny, z którym są konfrontowani, jest niewystarczająco znany lub też w ogóle nieznany. Poradnik ten ma służyć pomocą w niecodziennej sytuacji. **Oferuje** on podstawowe informacje o przebiegu dochodzenia i procesu karnego. Wskazuje na pułapki, a także uwypukla te momenty postępowania, w których pojawić się może niebezpieczeństwo, że ofiara czynu z użyciem przemocy znajdzie się w roli obwinionego.

Poradnik nie może jednak zastąpić rozmowy. Punkty poradnictwa stowarzyszenia LOBBI znajdują się w całej Meklemburgii-Pomorzu Przednim. Współpracownicy stowarzyszenia mogą cię odwiedzić i na miejscu w zaufaniu udzielić porady. Stowarzyszenie udziela nie tylko porad prawnych, lecz także innych, dotyczących poczucia bezpieczeństwa czy pełnego odzyskania zdrowia, może również pomóc w analizie psychicznych skutków napaści, a także towarzyszyć ci podczas rozprawy sądowej, przy składaniu eznań na policji etc.

Często ofiary prawicowej przemocy są dodatkowo obciążone reakcją najbliższego otoczenia. Może się przydarzyć, że ktoś będzie przypisywał tobie współwinę za napaść. Kiedy indziej prasa zainteresuje się twoim przypadkiem i poczujesz się przytłoczony jej pytaniami. Stowarzyszenie LOBBI i w tych wypadkach służy pomocą i poradą. Pomoże ci w publicznym przedstawieniu obrazu wydarzeń, skontaktuje cię z innymi inicjatywami i organizacjami lub poradzi, jak obchodzić się z przedstawicielami mediów.

Obok uchodźców i młodzieży z kręgów alternatywnych, również Polki i Polacy pracujący w Republice Federalnej Niemiec narażeni są na napaści motywowane prawicową ideologią, na obraźliwe ataki lub wycelowane akty niszczenia mienia.

Stowarzyszenie LOBBI służy poradą w każdej z takich niełatwych sytuacji. Przy tym stowarzyszenie LOBBI stawia sobie za cel odslanianie strukturalnej dyskryminacji, jej przyczyn i skutków, a także angażuje się na rzecz polityki równoprawienia i równego traktowania.

NA CO TRZEBA ZWRÓCIĆ UWAGĘ BEZPOŚREDNIO PO NAPAŚCI

Zanim przejdziemy do porad prawnych, podajemy kilka podstawowych wskazówek, na co powinieneś zwrócić uwagę bezpośrednio po napaści.

Podstawowe
wskazówki

Bezpośrednio po napaści najważniejsze jest wsparcie psychiczne. Rodzina i przyjaciele osoby poszkodowanej nie powinni zostawiać jej samej, lecz zaoferować towarzystwo oraz zadbać o jej dobre samopoczucie i psychiczną stabilność. Jeśli sam jesteś ofiarą, nie szukaj samotności, lecz poproś o pomoc ludzi, do których masz zaufanie.

Zadbać o wsparcie
psychiczne

Jeśli zaatakowano cię fizycznie, zwróć się do lekarza, nawet jeśli obrażenia początkowo wydają się nieznaczne. Powinieneś zgłosić lekarzowi wszystkie obrażenia i zadbać o to, by zostały one odnotowane w atescie lekarskim. Widoczne obrażenia powinny zostać sfotografowane.

Udokumentować
obrażenia

Ślady użycia przemocy winny zostać starannie zabezpieczone, należy przechować uszkodzoną lub zabrudzoną odzież oraz inne przedmioty, jak i sfotografować szkody materialne. Dokładna dokumentacja szkód leży w twoim interesie, bo umożliwi później lepsze przedstawienie i udokumentowanie zajścia przed sądem i okaże się pomocna przy ustalaniu zakresu pomocy medycznej lub kontaktach z mediami.

Udokumentować
szkody

Bedąc ofiarą, a zarazem świadkiem, powinieneś samodzielnie sporządzić protokół pamięciowy. Poświęć trochę czasu, by zapisać wszystkie rzeczy, które zapamiętałeś. Zwróć uwagę na szczegóły, jak na przykład godzinę i dokładny przebieg zajścia. To dobra pomoc w przywołaniu całego wydarzenia, a może być przydatna kilka miesięcy później przy składaniu zeznań.

Protokół
pamięciowy

PO CO ZAWIADOMIENIE?

Co przemawia przeciw zawiadomieniu

Nie jesteś pewien, czy należy dokonać zawiadomienia o przestępstwie? Wielu ludzi ma podobne wątpliwości. Poszkodowani i świadkowie rezygnują z niego z różnych powodów. Są to najczęściej:

- lęk przed dalszym zagrożeniem i ewentualną zemstą kręgów prawicowych,
- sceptyczne lub negatywne nastawienie do urzędów państwowych i przekonanie, że organy dochodzeniowo-śledcze nie traktują serio podobnych przestępstw,
- rezygnacja i zobojętnienie.

Istnieją też konkretne powody rezygnacji z zawiadomienia. Często odgrywają tu dużą rolę negatywne doświadczenia przy okazji podobnych zająć. Jeśli ktoś będący ofiarą prawicowej przemocy, doświadczył, że wezwana na miejsce przestępstwa policja traktowała go jak podejrzanego, będzie raczej unikał z nią kontaktów.

Zaatakowani przez prawicowców ludzie aktywni politycznie, których wcześniej policja w trakcie ich przesłuchania w charakterze świadka wypytywała o środowiska lewicowe, znaleźli potwierdzenie swej nieufności wobec policji.

Co przemawia za zawiadomieniem

Za zawiadomieniem o prawicowej napaści z użyciem przemocy przemawia wiele powodów:

- Prawicowym sprawcom należy pokazać, że istnieją wyraźne granice. Nie wolno godzić się na fakt, że ludzie traktuje się jako mniej wartościowych i z tego powodu bije się ich i kopie.
- Nie można mówić o skuteczności rezygnacji z zawiadomienia, jeśli chce się zapobiegać dalszej przemocy. Kiedy gotowi do użycia przemocy prawicowcy trafiają na ofiarę, która się nie broni i nie składa zawiadomienia, mogą w ten sposób nawet poczuć się ośmieleni do dalszych czynów z użyciem przemocy.
- Zawiadomienie jest wyraźnym sygnałem skierowanym do sprawców, a także ich środowiska. Pokazuje ono, że poszkodowany nie dał się zastraszyć. Wyrok sądu to kolejny sygnał, który jest wszakże najbardziej skuteczny, jeśli czyn został nie tylko osądzony prawnie, lecz również napiętnowany społecznie.
- Zawiadomienie nie rozwiąże indywidualnych problemów ofiary, ani też nie przyczyni się do zniesienia społecznych przyczyn prawicowej przemocy. Zgłoszenie jest jednak pierwszym krokiem, który trzeba zrobić, chcąc porzucić rolę ofiary i aktywnie reagować na przemoc.

- Zawiadomienie ułatwia otrzymanie finansowego odszkodowania.
- Dopiero dzięki zawiadomieniu napaść znajdzie się w policyjnej statystyce. Niezmiernie ważne jest dokumentowanie czynów z użyciem przemocy. Tylko w ten sposób umożliwia się ich postrzeganie. Wielu ludzi ciągle jeszcze nie docenia zasięgu prawicowej przemocy.

SKŁADANIE ZAWIADOMIENIA O PRZESTĘPSTWIE

Zawiadomienie o przestępstwie może złożyć każdy. Sprowadza się ono do poinformowania organów dochodzenia o zaistnieniu przestępstwa zgodnie z przeświadczeniem osoby dokonującej zawiadomienia. Zawiadomienia dokonać można pisemnie bądź ustnie na każdym komisariacie policji i w każdej prokuraturze (patrz wzór zawiadomienia o przestępstwie w aneksie). Generalnie zalecić można pójście na najbliższy komisariat policji.

Zawiadomienie o przestępstwie na policji

Po złożeniu zawiadomienia policja lub prokuratura zobowiązane są do podjęcia dochodzenia, chyba że najwyraźniej nie ma realnych podstaw do stwierdzenia przestępstwa. Po złożeniu zawiadomienia przebieg dochodzenia nie zależy już od osoby składającej zawiadomienie. Odpowiedzialność przejmuje teraz policja lub prokuratura. Zawiadomienia o przestępstwie nie można wycofać.

Obowiązek podjęcia dochodzenia

WNIOSEK POKRZYWDZONEGO O ŚCIGANIE SPRAWCY

Zasadniczo składanie zawiadomienia nie jest ograniczone terminowo. Powinieneś jednak postarać się, by między przestępstwem a złożeniem zawiadomienia nie upłynęło zbyt dużo czasu. Należy pamiętać, że określone przestępstwa – jak np. naruszenie miru domowego czy zniewaga – ścigane są wyłącznie na podstawie jednoznaczного wniosku poszkodowanego. W tych przypadkach nie wystarczy zawiadomienie o zaistniałym fakcie, lecz musisz oświadczyć pisemnie, że policja winna wszcząć dochodzenie przeciw sprawcom.

Przestępstwa ścigane na wniosek

Wniosek pokrzywdzonego o ściganie sprawcy przestępstwa można złożyć razem z zawiadomieniem. Na policyjnym formularzu zawiadomienia należy zakreślić kwadracik przy zdaniu „Składam wniosek o ściganie sprawcy”. Wniosek taki można również dostarczyć później na piśmie, jednak obowiązuje tu żelazna zasada, że możliwe jest to tylko w terminie trzech miesięcy od przestępstwa.

Termin trzech miesięcy

Składanie wniosku o ściganie sprawcy Podczas składania zawiadomienia najczęściej nie jest jeszcze ustalony fakt popełnienia przestępstwa. Nie jest więc jeszcze jasne, o jaki zespół znamion czynu przestępczego chodzi i czy w danym przypadku konieczny jest wniosek pokrzywdzonego o ściganie sprawcy jako warunek ścigania czynu. Dlatego też przy każdym zawiadomieniu powinieneś na wszelki wypadek złożyć wniosek o ściganie sprawcy. Nie działa to w żaden sposób na twoją niekorzyść.

POCZUCIE NIEPEWNOŚCI W KONTAKTACH Z POLICJĄ

Prawo do tłumacza Jeżeli czujesz się niepewnie w kontaktach z policją, poproś zaufaną osobę lub współpracownika stowarzyszenia LOBBI, by towarzyszył ci w trakcie składania zawiadomienia. Jednak o tym, czy osoba towarzysząca może być obecna podczas przesłuchania, decydują przesłuchujący urzędnicy. Jeśli nie jesteś całkiem przekonany co do swej znajomości niemieckiego, pamiętaj, że na policji przysługuje ci prawo do bezpłatnego korzystania z pomocy tłumacza. Domagaj się tego!

Numer dziennika Wskazane jest, by w każdym przypadku zażądać potwierdzenia złożonego zawiadomienia z wypisanym numerem dziennika. Jest to numer wpływu, pod którym odpowiedni komisariat policji prowadzi ten przypadek. Numer ten ułatwia dowiadywanie się o stan sprawy i dochodzenia.

Obowiązek przyjęcia zawiadomienia Policja w każdym wypadku zobowiązana jest do przyjęcia zawiadomienia. Mimo to zdarza się, że urzędnicy starają się zasugerować pokrzywdzonym, by zrezygnowali z zawiadomienia. Jeśli masz wrażenie, że policja traktuje cię niestosownie, kiedy odsyła do domu lub nie chce wydać pisemnego zaświadczenia o zawiadomieniu, możesz zażądać wyjaśniającej rozmowy z przełożonym.

Zażalenie do przełożonego na czynności urzędnika W pewnych określonych warunkach przy jednoznacznie niestosownym zachowaniu policjantów wskazane jest złożenie zażalenia do przełożonego na czynności urzędnika (patrz wzór zażalenia do przełożonego w aneksie)

Kiedy policja lub prokuratura na skutek zawiadomienia, wniosku pokrzywdzonego o ściganie sprawcy lub na innej drodze poinformowane zostaną o podejrzeniu przestępstwa, zobowiązane są zbadać stan faktyczny. Dochodzenie odbywa się pod nadzorem prokuratora. Otwiera on tak zwane postępowanie dochodzeniowe lub śledcze.

Dochodzenie wszczynają prokuratura

Warunkiem rozpoczęcia dochodzenia są jednakże „wystarczające rzeczywiste przesłanki świadczące o zaistnieniu przestępstwa”. Chodzi tutaj po pierwsze o to, że same subiektywne podejrzenia czy przypuszczenia nie uzasadniają wszczęcia dochodzenia. Po drugie dochodzenie odpada, jeśli zachowanie, o które chodzi, nie jest karalne. Dlatego też istnieje możliwość, że prokuratura po sprawdzeniu zawiadomienia nie wdraża w ogóle dochodzenia.

Konkretne podejrzenie wstępne

Jeśli jednak zachodzi przypadek „wystarczających rzeczywistych przesłanek świadczących o zaistnieniu przestępstwa”, prokurator jest zasadniczo zobowiązany do podjęcia dochodzenia. Postępowanie dochodzeniowe obejmuje przy tym zarówno okoliczności obciążające, jak i odciążające. Dlatego też nie możesz oczekiwać, że prokurator stanie bez zastrzeżeń po twojej stronie, tak jak adwokat, będący twoim pełnomocnikiem. Już w trakcie dochodzenia twoje zeznanie złożone w charakterze świadka musi zostać dokładnie sprawdzone i uznane. Możesz jednak oczekiwać traktowania fair oraz uwzględnienia faktu, iż jesteś ofiarą przestępstwa.

Bezstronne rozpatrzenie

ZEZNANIA W CHARAKTERZE ŚWIADKA NA POLICJI LUB W PROKURATURZE

W normalnym przypadku w trakcie postępowania dochodzeniowego i postępowania karnego występować będziesz w roli świadka. Najczęściej pierwsze przesłuchanie – jak przedstawiono wyżej – odbywa się na policji. Wprawdzie nie musisz udawać się na policję po otrzymaniu wezwania. Weź jednak pod uwagę, że jako pokrzywdzony jesteś w postępowaniu karnym szczególnie ważny. Nawet jeśli sam nie mogłeś bezpośrednio obserwować przestępstwa, możesz udzielić najdokładniejszych informacji o szkodach wyrządzonych przez sprawcę. Dlatego też policja i prokuratura już w trakcie postępowania dochodzeniowego zdane są na twoją pomoc.

Wezwanie na policję

Wezwanie do prokuratury Wezwania do prokuratury nie możesz w żadnym razie zignorować. Masz prawo, by w trakcie każdego przesłuchania towarzyszyła ci zaufana osoba. Jednak zgodę na to musi wyrazić urzędnik prowadzący przesłuchanie. Dlatego też na wszelki wypadek zapytaj o to wcześniej. Oczywiście może towarzyszyć ci również adwokat. Zabierz na przesłuchanie wszystkie dokumenty, które w tej sprawie mogą mieć znaczenie (listę szkód, atesty etc.).

CO ROBIĆ, JEŚLI SPRAWCA SKŁADA ZAWIADOMIENIE?

Prawo do obrony koniecznej Gdy ktoś cię zaatakuje, masz prawo użyć przemocy w takim wymiarze, jaki niezbędny jest do obrony przed atakiem („obrona konieczna”). Przed sądem nie może zostać to przedstawione na twoją niekorzyść. Dlatego podczas policyjnego przesłuchania bez obaw możesz zeznawać prawdę. Jeśli jednak nie jesteś pewien, czy twoja obrona będzie postrzegana jako „adekwatna”, zwróć się najpierw do stowarzyszenia LOBBI, względnie do adwokata.

Wezwanie w charakterze obwinionego Jeśli sprawca złoży na ciebie zawiadomienie – nawet jeśli tylko w celu odwrócenia uwagi od własnej winy – i dostaniesz wezwanie na policję w charakterze obwinionego, generalnie nie masz obowiązku stawienia się. W takim wypadku najlepiej odczekać, czy dostaniesz wezwanie do prokuratury, czy też uzna on zawiadomienie na ciebie za bezpodstawne. W wypadku wezwania do prokuratury musisz jednak się tam pojawić. Najpóźniej wówczas powinieneś zgłosić się do adwokata.

Wyjaśnienie własnego statusu w trakcie postępowania Generalnie policja ma obowiązek jasnego postawienia sprawy, czy będziesz przesłuchiwany jako ofiara czy podejrzany. Jeśli jesteś ofiarą czynu z użyciem przemocy i zdecydowałeś się zawiadomić policję, występujesz w roli świadka („ofiara-świadek”) i jesteś zobowiązany do zeznań zgodnych z prawdą. Jako osoba obwiniona masz prawo odmówić składania zeznań. Jeśli nie masz jasności, w jakiej roli jesteś przesłuchiwany, powinieneś jasno o tym powiedzieć przesłuchującemu urzędnikowi i podać ten fakt do protokołu.

JAK DŁUGO TRWA POLICYJNE DOCHODZENIE?

Policja ma za zadanie prowadzić dochodzenie do momentu uzyskania spójnego obrazu całości lub przekonania, że dalsze dochodzenie nie przyniesie nowych rezultatów. Po zamknięciu dochodzenie policja przekazuje akta do prokuratury. Tu sprawdzane są wyniki. Prokurator może nakazać policji powtórne dochodzenie. Jeśli jednak prokurator uzna wyniki za wystarczające, zamknięcie dochodzenia odnotowane zostanie w aktach. Prokurator przedkłada teraz akta sądowi, który decyduje, czy postępowanie dowodowe jest wystarczające do otwarcia rozprawy głównej.

Postępowanie
dochodzeniowe

Do rozprawy przed sądem rejonowym lub krajowym może minąć sporo czasu, niekiedy nawet do dwóch lat. W przypadkach, kiedy oskarżony siedzi w areszcie śledczym, sąd zobowiązany jest do otwarcia procesu najpóźniej w sześć miesięcy po dokonaniu przestępstwa. Jeśli odnosisz wrażenie, że po złożeniu zawiadomienia nic się nie dzieje, możesz w każdej chwili złożyć zapytanie o stan dochodzenia lub postępowania (patrz wzór zapytania o stan sprawy w aneksie). Adresy urzędów prokuratorskich w Meklemburgii-Pomorzcu Przednim znajdziesz w aneksie.

Zapytanie
o stan sprawy

CO TO JEST „POSTĘPOWANIE PRZYSPIESZONE”?

W określonych przypadkach na wniosek prokuratora może dojść do skazania sprawcy w tak zwanym postępowaniu przyspieszonym w ciągu 14 dni po popełnieniu czynu. Możliwe jest to jednak tylko w przypadku oskarżenia według prawa karnego dorosłych, sprawców mających co najmniej 21 lat. Najwyższą karą w „postępowaniu przyspieszonym” jest rok aresztu.

Proces w ciągu
dwóch tygodni

Rozprawa sądowa w niewielkiej odległości czasowej od popełnienia czynu jest pożądana. Ten tryb postępowania ma jednak wyraźnie negatywny aspekt dla ofiar przestępstwa. W normalnym przypadku nie daje im szans wpływania na przebieg procesu.

Ograniczony wpływ

UMORZENIE POSTĘPOWANIA

Postanowienie o umorzeniu Na zakończenie dochodzenia prokurator podejmuje decyzję, czy sprawa przekazana zostanie do sądu, czy też postępowanie zostanie umorzone. Jeśli przy zawiadomieniu o przestępstwie jednoznacznie podkreśliłeś, że zależy ci na ukaraniu sprawcy, prokurator ma obowiązek uzasadnić w postanowieniu o umorzeniu, dlaczego postępowanie zostało umorzone.

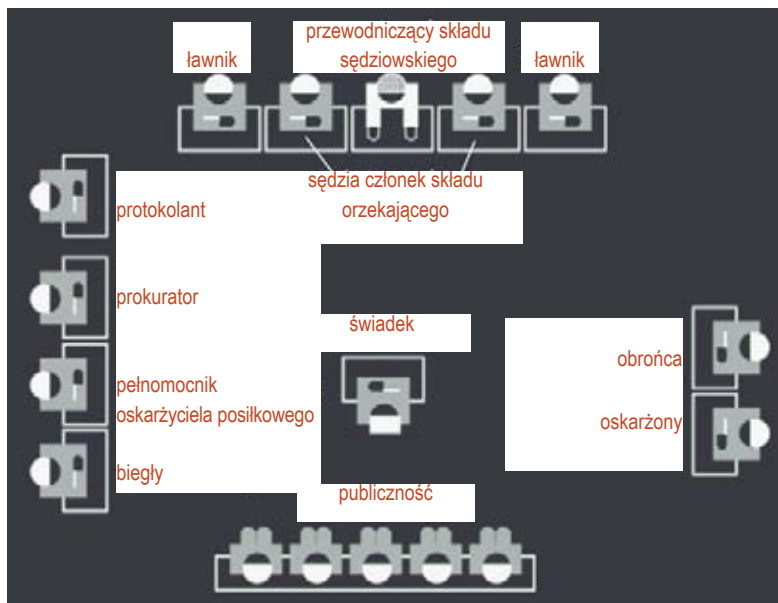
Powody umorzenia Umorzenie postępowania może nastąpić z wielu przyczyn. Postępowanie należy umorzyć, jeśli przedłożono zbyt mało dowodów („z braku dowodów”), lub jeśli prokuratura uzna winę sprawcy za zbyt małą („nieznaczna wina”). Umorzenie sprawy może również zostać uzależnione od uiszczenia grzywny lub od tak zwanej mediacji w sunku ofiara–sprawca (patrz niżej).

Możliwość zażalenia Jeśli uważasz, że prokurator przeoczył lub fałszywie zakwalifikował określone fakty, możesz złożyć pisemne zażalenie na decyzję o umorzeniu (patrz wzór zażalenia na umorzenie w aneksie). Przedstaw w nim rzeczowo, z czym się nie zgadzasz. Jeśli znane są ci inne fakty lub środki dowodowe, podaj je w zażaleniu. Możesz zrobić to sam lub z pomocą adwokata.

ZEZNANIA W CHARAKTERZE ŚWIADKA PRZED SĄDEM

Akt oskarżenia Po zakończeniu dochodzenia prokurator wnosi sprawę do sądu w postaci aktu oskarżenia. Prokurator zbiera w nim wszystkie istotne wyniki dochodzenia i uzasadnia, na podstawie jakich przepisów prawa karnego należy oskarżyć sprawcę. Następnie odpowiedni sąd decyduje o przyjęciu aktu oskarżenia. Potem rozpoczyna się rozprawa główna, na którą zostaniesz wezwany.

Przesłuchanie świadka Przesłuchanie świadka podczas rozprawy sądowej ma najczęściej bardziej formalny charakter niż przesłuchanie na policji czy w prokuraturze. O ile w przesłuchaniu policyjnym z reguły bierze udział tylko urzędnik i ty sam, o tyle rozprawa główna przed sądem karnym odbywa się w obecności wszystkich biorących udział w rozprawie. Obok sądu są to: oskarżeni, prokurator i oskarżyciel posiłkowy.

Po jednej stronie siedzą oskarżeni i ich obrońcy. Po stronie przeciwnej zasiada prokurator. Jeśli zdecydowałeś się na oskarżenie posiłkowe, obok prokuratora zasiądzie twój adwokat. Z przodu siedzą sędziowie. W zależności od wagi przestępstwa będzie to od jednego do trzech sędziów zawodowych i dwóch honorowych (tzw. ławników). Ponadto znajduje się tu jeszcze osoba protokolująca. W tylnej części sali sądowej może zająć miejsce publiczność uczestnicząca w rozprawie.

Uczestnicy rozprawy

Jeśli oskarżeni są w wieku od 14 do 18 lat, stosuje się wobec nich prawo karne dla nieletnich. Do rozprawy nie dopuszcza się publiczności, ponieważ tutaj w odróżnieniu od prawa karnego dorosłych najważniejsze jest działanie wychowawcze, nie zaś ukaranie oskarżonych. W przypadku młodocianych, tzn. młodych ludzi w wieku od 18 do 21 lat, sąd podejmuje decyzję o zastosowaniu prawa karnego dla nieletnich w zależności od „dojrzałości” oskarżonych.

Wyjątek: prawo karne dla nieletnich

Jeśli oskarżeni przekroczyli 18 rok życia, proces ma charakter publiczny. Możesz przyprowadzić znajomych na rozprawę. Być może wpłynie to pozytywnie na ogólną atmosferę i poczujesz się pewniej.

Procesy są z reguły publiczne

Zanim zaczniesz składać zeznania, nie wolno ci przysłuchiwać się rozprawie, ponieważ masz w sposób możliwie bezstronny relacjonować to, co sobie przypominasz. Jeśli wezwany zostałeś jako świadek, zostaniesz poproszony o zaczekanie przed salą aż do momentu, kiedy zostaniesz wezwany.

Zeznanie świadka

- Pouczenie przez sędziego** Sędzia rozpoczyna przesłuchanie od pouczenia o prawach i obowiązkach. Do tego rutynowego elementu postępowania sędzia zobowiązany jest przed każdym przesłuchaniem świadka. Najpierw przypomni on o bezwarunkowym obowiązku mówienia prawdy. Fałszywe zeznania przed sądem są karalne. Następnie sędzia zada ci kilka pytań o charakterze osobistym, a więc zapyta o nazwisko, wiek, zawód, miejsce zamieszkania, a także, czy jesteś spokrewniony z oskarżonym.
- Przesłuchanie w sprawie** Następnie sędzia poprosi cię o przedstawienie tego, co wiesz na temat przestępstwa. Powinieneś tu raz jeszcze w całości zrelacjonować wszystko, co sobie przypominasz, tak by sąd mógł z twojej relacji uzyskać obraz wydarzeń. Jeśli nie pamiętasz już czegoś dokładnie, możesz o tym wspomnieć. Potem stawiane ci będą dalsze pytania.
- Odczytywanie zeznań** Być może odczytane zostaną fragmenty twoich zeznań przed policją. Niemieckie pojęcie „vorhalten” („wypominać”) w aspekcie prawnym nie ma żadnej negatywnej wymowy, a rozumie się pod nim tylko tyle, że odczytane zostaną przedłożone pisemne zeznania. Ma to na celu odświeżenie twojej pamięci lub wyjaśnienie szczegółów.
- Zasada ustności** Być może podczas pytań stawianych przed sądem pojawią się powtórzenia. Wynikać to będzie z następujących powodów: zasadniczo sąd może uwzględnić tylko wątki, które poruszone zostaną podczas rozprawy głównej. Ponadto wszyscy uczestniczący w rozprawie mają prawo stawiania pytań. Dotyczy to również obrońców oskarżonych.
- Chroniąca funkcja sądu** Czasem może dojść do nieprzyjemnej sytuacji, zwłaszcza, kiedy obrona będzie próbowała wykazać sprzeczności twoich zeznań. Nie daj wytrącić się z równowagi. Jeśli masz wrażenie, że obrona źle cię traktuje lub obraża, zwróć się do sędziego. Również jeśli potrzebna jest ci przerwa, możesz śmiało o tym powiedzieć. Sąd jest również po to, by cię chronić.
- Przyrzeczenie tylko w wyjątkowych wypadkach** Reasumując – rozprawa sądowa przebiega nieco inaczej niż to, co być może znasz z telewizji. Nie ma specjalnego miejsca dla świadków i dopiero po zakończeniu przesłuchania podejmuje się decyzję o ewentualnym odebraniu przyrzeczenia. Z reguły ofiary przestępstw, których dotyczy rozprawa, nie składają przyrzeczenia.

CO TO JEST OSKARŻENIE POSIŁKOWE?

Jako ofiara czynu z użyciem przemocy możesz aktywnie uczestniczyć w postępowaniu karnym, decydując się na oskarżenie posiłkowe, w którym twoim pełnomocnikiem będzie adwokat.

Aktywna rola poprzez oskarżenie posiłkowe

Przez oskarżenie posiłkowe stajesz się uczestnikiem rozprawy o specjalnych prawach. Teoretycznie możesz sam wystąpić jako oskarżyciel posiłkowy, ale wskazane jest zlecenie tego adwokatowi, który będzie twoim pełnomocnikiem. Nazywany jest on pełnomocnikiem oskarżyciela posiłkowego.

Można też bez adwokata

Wniosek o przystąpienie do sprawy w charakterze oskarżyciela posiłkowego możesz złożyć we właściwym sądzie w dowolnym momencie. Decyzja zostanie jednak podjęta dopiero w chwili postanowienia o otwarciu rozprawy głównej.

Decyzja dopiero przed sądem

Jeśli wniosek zostanie przyjęty, twój adwokat może uzyskać wgląd do akt i odnosić się do wyników dochodzenia. W ten sposób masz możliwość uzyskania informacji na temat motywacji sprawców, nawet jeśli uczynią oni użytek z prawa do odmowy składania zeznań.

Rozszerzone prawo do informacji

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego reprezentuje twoje interesy w trakcie procesu. W czasie rozprawy sądowej twój adwokat siedzi obok prokuratora. Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego ma prawo zadawać pytania oskarżonemu, stawiać wnioski dowodowe, a także nie akceptować biegłych lub stawiać wniosek o wyłączenie sędziego. Pełnomocnik może pomagać ci podczas zeznań oraz chronić przed niedopuszczalnymi lub znieważającymi pytaniami.

Prawo obecności adwokata

Zwykle świadkowie wpuszczani są na salę rozpraw dopiero po przesłuchaniu oskarżonych. Jako oskarżyciel posiłkowy masz możliwość śledzenia rozprawy od początku. Mimo to pokrzywdzeni często decydują się pozostać poza salą rozpraw aż do momentu składania własnych zeznań. Własne zeznania mogą w ten sposób zyskać na wiarygodności, ponieważ składane są bez znajomości zeznań sprawców. Powinieneś omówić to wcześniej z adwokatem.

Prawo do obecności w sądzie

Na zakończenie pełnomocnik może wygłosić mowę oskarżenia oraz – żeby całość wyglądała sensownie – zażądać określonego wymiaru kary. Kiedy oskarżony nie zostanie skazany za przestępstwo ścigane z dopuszczeniem oskarżenia posiłkowego (patrz niżej),

Środki prawne

można zastosować środki prawne przeciw wyrokowi. Możesz również wystąpić przeciw postanowieniu sądu odrzucającemu akt oskarżenia.

WARUNKI OSKARŻENIA POSIŁKOWEGO

Czyny karne
dopuszczające
oskarżenie posiłkowe

Oskarżenie posiłkowe dopuszczalne jest przy przestępstwach uszkodzenia ciała albo przeciwko życiu, przestępstwach przeciwko samostanowieniu seksualnemu oraz zniewagi. Przy czynach karalnych, jak wymuszanie i groźba, oskarżenie posiłkowe nie jest dopuszczalne.

Niedopuszczalność
oskarżenia posiłkowego
przy postępowaniu
karnym przeciw nieletnim

Oskarżenie posiłkowe nie jest możliwe, jeśli wiek sprawcy nie przekracza 18 lat i zastosowanie znajduje prawo karne dla nieletnich. W postępowaniu przeciwko młodocianym, a więc młodym ludziom w wieku od 18 do 21 lat, w którym zastosowane jest prawo karne dla nieletnich, możliwe jest jednak oskarżenie posiłkowe. Odnosi się to zasadniczo również do postępowania, w którym oskarżeni są zarówno nieletni, jak i młodociani. Jednak uprawnienia oskarżyciela posiłkowego ograniczają się wówczas tylko do części postępowania przeciw młodocianym.

Sensowność
pełnomocnictwa
adwokata

W celu skutecznego prowadzenia oskarżenia posiłkowego powinieneś udzielić pełnomocnictwa adwokatowi, który ma doświadczenie w postępowaniach z oskarżeniem posiłkowym, a ponadto zna się na przestępstwach motywowanych pravicową ideologią.

KTO PONOSI KOSZTY ADWOKATA?

Najważniejsze
kompetencje

Do oskarżenia posiłkowego powinieneś wybrać adwokata, który posiada kompetencje zawodowe oraz jest w stanie z góry przewidzieć i przedstawić w zrozumiały sposób możliwe ryzyko kosztów. Stowarzyszenie LOBBI oferuje ci pomoc w wyborze takiego adwokata.

Ewentualne koszty

Jeśli oskarżeni zostaną skazani w procesie karnym, ponoszą oni całość kosztów procesowych i adwokackich. Jeśli oskarżeni zostaną uniewinnieni, wówczas musisz jako oskarżyciel posiłkowy sam sfinansować koszty adwokata. Koszty powstają w związku z poradami, reprezentowaniem twoich spraw przed rozprawą sądową oraz podczas rozprawy głównej.

Zasadniczo przy postępowaniu karnym możesz otrzymać pomoc finansową w postaci zwolnienia od kosztów procesowych, jeśli:

Zwolnienie od kosztów procesowych

- ze względu na osobistą sytuację materialną nie możesz pokryć tych kosztów lub możesz pokryć je tylko w części lub w ratach;
- stan rzeczy i sytuacja prawna są trudne;
- nie możesz w stopniu wystarczającym dbać o własne interesy lub nie można tego od ciebie wymagać.

Na wstępie rozstrzygnięte zostanie, czy możesz skorzystać ze zwolnienia od kosztów procesowych, czy też nie. Trzeba w tym celu wypełnić formularz, który możesz otrzymać od stowarzyszenia LOBBI lub w kancelarii adwokackiej.

Chcąc skorzystać z bezpłatnej pierwszej porady adwokackiej, możesz zwrócić się do ogólnoniemieckiej organizacji pomocy dla ofiar przestępczości „Weisser Ring”. Organizacja ta oferuje ofiarom przestępstw i czynów z użyciem przemocy tak zwane „czeki poradnictwa”. Umożliwiają one zwrócenie się do adwokata z wyboru, którego kancelaria rozlicza powstałe koszty z organizacją „Weisser Ring”. W celu uzyskania pomocy w formie pierwszej porady musisz nawiązać kontakt z miejscowym oddziałem „Weisser Ring”. Pierwszy adres kontaktowy znajdziesz w części adresowej w aneksie.

Pomoc w formie poradnictwa

Ponadto powinieneś zwrócić uwagę swemu adwokatowi, że Niemiecki Związek Adwokatów (DAV) finansuje fundację („Fundacja przeciw prawnicowemu ekstremizmowi i przemocy”), w której można złożyć wniosek o przejęcie kosztów adwokata. Wniosek musi jednak złożyć kancelaria adwokacka, która cię reprezentuje. Adresy kontaktowe znajdziesz w aneksie.

Fundusz DAV

Problemy związane z oskarżeniem posiłkowym, ryzykiem kosztów i różnymi możliwościami otrzymania pomocy możesz również omówić ze współpracownikami stowarzyszenia LOBBI.

Nasze wsparcie

Proces cywilny i proces karny Należy odróżnić proces karny od procesu cywilnego. W procesie karnym państwo reprezentowane przez prokuratora oskarża sprawców, którym zarzuca się przekroczenie porządku prawnego. W procesie cywilnym chodzi o regulowanie stosunków między obywatelami państwa i ewentualne zasądzenie odszkodowania lub zadośćuczynienia pieniężnego za ból. Postępowanie karne i postępowanie cywilne toczą się przed różnymi odpowiednimi sądami. U podstaw obu postępowań leżą inne prawa z innymi przepisami postępowania i zasadami dowodowymi.

Skarga w procesie cywilnym Zaleca się z wielu względów, by odczekać z cywilnym pozwem na wydanie wyroku w procesie karnym, ponieważ zawarte w wyroku sądu karnego ustalenia dotyczące przebiegu przestępstwa mogą być pomocne w uzasadnieniu roszczenia przed sądem cywilnym.

Postępowanie adhezyjne Poszkodowani w wyniku przestępstw i czynów z użyciem przemocy mają jednak możliwość już w procesie karnym dochodzić roszczeń wynikających z prawa cywilnego (uiszczenie odszkodowania lub zadośćuczynienia za ból), jeśli sprawca w momencie popełnienia czynu miał co najmniej 18 lat. Nosi to nazwę postępowania adhezyjnego lub przydawkowego.

Konieczność złożenia wniosku W sprawie postępowania adhezyjnego należy złożyć wniosek, co teoretycznie możesz zrobić sam. Jednak w praktyce powinieneś rozważyć wszystkie argumenty za i przeciw postępowaniu adhezyjnemu ze swym adwokatem oraz – jeśli zdecydujesz się na złożenie wniosku – zwrócić się do prokuratora o jego uzasadnienie.

Uwaga: ryzyko kosztów Również kwestię wytoczenia po procesie karnym procesu cywilnego przeciw sprawcom powinieneś w spokoju rozważyć z adwokatem i potem podjąć decyzję. Zwrócić tu trzeba uwagę na znaczne ryzyko kosztów, którymi możesz zostać obciążony.

Wniesienie roszczeń W postępowaniu cywilnym chodzi zasadniczo o dochodzenie roszczeń wobec sprawców. Jeśli uda ci się to przeprowadzić, poprzez wyrok sądu cywilnego uzyskujesz tytuł prawny, który należy wyegzekwować od sprawców, jeśli nie są oni gotowi płacić dobrowolnie. Oznacza to również, że koszty postępowania, jak również koszty twojego adwokata muszą zostać pokryte przez sprawców. Jeśli strona przeciwna nie jest wypłacalna, egzekwowanie płatności jest nieskuteczne. W ten sposób, mimo uzyskanego w wyniku

procesu cywilnego tytułu prawnego, możesz znaleźć się w sytuacji, że spadną na ciebie nie tylko koszty adwokata, ale i część powstałych kosztów postępowania (np. opłat za opinię biegłego).

Również w postępowaniu cywilnym istnieje możliwość złożenia wniosku o zwolnienie od kosztów procesowych. Spełnione być muszą określone warunki: jeśli pozew przeciw sprawcom ma „szanse powodzenia”, natomiast ty nie dysponujesz środkami finansowymi wystarczającymi do wniesienia go.

Ograniczona możliwość zwolnienia z kosztów procesowych

Zalecana jest więc porada adwokata wyspecjalizowanego w prawie cywilnym oraz rozważenie szans i korzyści.

Rozważyć szanse i korzyści

MEDIACJA W STOSUNKU OFIARA-SPRAWCA

Mediacja w stosunku ofiara-sprawca prowadzi do pozasądowego porozumienia. Chodzi o próbę wynegocjowania porozumienia w sprawie odszkodowania lub zadośćuczynienia finansowego za ból z pomocą neutralnego pośrednika. Przy czynach przestępnych, jak zniewaga, wymuszanie, uszkodzenie rzeczy lub ciała prokuratura może czasowo zawiesić postępowanie dochodzeniowe i skierować sprawę do punktu pojednawczego.

Porozumienie pozasądowe

Jeśli zdaniem prokuratora między sprawcą i ofiarą doszło do porozumienia, może on w średnio ciężkich przypadkach umorzyć postępowanie dochodzeniowe. Ponadto pojednanie wpływa łagodząco na wymiar kary. Jeśli natomiast mediacja w stosunku ofiara-sprawca nie odniesie skutku, wznowione zostanie dochodzenie przeciwko sprawcom.

Umowa o odszkodowaniu

Z reguły w miejscu mediacji prowadzi się najpierw oddzielne rozmowy z pokrzywdzonym i obwinionym, by ustalić oczekiwania i cele obu stron i przygotować rozmowę pojednawczą. Nie musisz więc obawiać się, że podczas mediacji w stosunku ofiara-sprawca zostaniesz skonfrontowany sam na sam ze sprawcą. Przeprowadzenie mediacji nie jest możliwe bez twojej zgody.

Przebieg

Również druga strona musi wykazać się gotowością do wyjaśnienia konfliktu. Musisz poważnie rozważyć, czy godzisz się na tę formę postępowania. Zasadniczo mediacja w stosunku ofiara-sprawca może być bardzo pozytywna dla samego pokrzywdzonego, ponieważ umożliwia ona inną formę obrachunku ze sprawcą niż w

Korzyści

postępowaniu karnym; ponadto w ten sposób szybko i niebiurokratycznie może zapaść decyzja o odszkodowaniu.

Skutki negatywne W praktyce okazuje się, że dla wielu czynów motywowanych ideologią pravicową forma mediacji w stosunku ofiara-sprawca raczej nie znajduje zastosowania. Zwłaszcza zaś wówczas, gdy sprawcy nie mają poczucia wyrządzonej krzywdy i reprezentują ideologicznie podbudowaną postawę wspieraną przez pravicowe środowisko.

Sprawdzić okoliczności Dlatego też nie powinieneś zbyt pochopnie przyjmować oferty mediacji w stosunku ofiara-sprawca, lecz uprzednio dokładnie sprawdzić szczególne okoliczności. Również tutaj współpracownicy stowarzyszenia LOBBI służą poradą.

WYPŁATA ODSZKODOWAŃ PRZEZ FEDERALNY URZĄD

Fundusz na rzecz ofiar pravicowej przemocy Jako ofiara pravicowej przemocy możesz starać się o odszkodowanie na jeszcze innej drodze. Od 1 stycznia 2007 roku Federalny Urząd Sprawiedliwości dysponuje funduszem ustanowionym przez niemiecki parlament, który ma umożliwiać szybką i niebiurokratyczną wypłatę odszkodowań dla ofiar pravicowej przemocy.

Uprawnieni do składania wniosków Wnioski składać mogą osoby, które na skutek czynów z użyciem przemocy motywowanych ideologią pravicową odniosły szkody na zdrowiu, krewni ofiar śmiertelnych takich czynów, a także osoby udzielające pomocy koniecznej, a więc takie, które poniosły obrażenia, stając w obronie napadniętych osób trzecich.

Warunki złożenia wniosku Warunkiem skutecznego wniosku jest fakt, iż czyn przestępny był z dużym prawdopodobieństwem motywowany ideologią pravicową. Sprawcy nie muszą być przy tym znani. Jednak konieczne jest zawiadomienie o napaści.

Zawartość wniosku Wniosek powinien zawierać precyzyjny opis przestępstwa, informację o jego miejscu i czasie oraz uwagę odnośnie pravicowej motywacji czynu. Należy również dokładnie przedstawić odniesione obrażenia; tu można dołączyć atesty lekarskie i – w razie potrzeby – rachunki za wizyty u lekarza, jak i zdjęcia widocznych obrażeń.

Składając wniosek, udzielasz zgody, by Federalny Urząd Sprawiedliwości uzyskał wgląd do akt policji, prokuratury i sądu w celu sprawdzenia danych. Ponadto jako wnioskodawca zrzekasz się własnych roszczeń wobec sprawców o zadośćuczynienie pieniężne za ból w wysokości przyznanej sumy na rzecz Federalnego Urzędu Sprawiedliwości. Innymi słowy – jeśli wniosek zostanie rozpatrzony pozytywnie i otrzymasz określoną sumę odszkodowania od Federalnego Urzędu Sprawiedliwości, on sam podejmie próbę zaskarżenia jej od sprawców.

Zrzeczenie się roszczeń o zadośćuczynienie pieniężne za ból

Zasadniczo nawet po uzyskaniu odszkodowania możesz na drodze pozwu cywilnego przeciw sprawcom dochodzić roszczeń o zadośćuczynienie pieniężne za ból. Jednak postępowanie to tylko wtedy ma sens, jeśli masz uzasadnione przekonanie, że możesz uzyskać wyższą sumę, i jeśli jesteś gotowy ponieść ryzyko kosztów.

Możliwość pozwu cywilnego

Wniosek do Federalnego Urzędu Sprawiedliwości może zostać złożony bezpośrednio po przestępstwie. Jednakże w określonych przypadkach zaleca się odczekanie do rozprawy sądowej, a zwłaszcza wtedy, jeśli można oczekiwać, że przed sądem wyraźniej uwypuklone zostanie prawicowe umotywowanie przestępstwa. Również przy składaniu tego typu wniosków stowarzyszenie LOBBI oferuje swoją pomoc. Adres Federalnego Urzędu Sprawiedliwości znajdziesz w aneksie.

Kiedy składać wniosek?

CURA – FUNDUSZ NA RZECZ OFIAR PRAWICOWEJ PRZEMOCY

Sprawną i niebiurokratyczną pomoc finansową oferuje Fundusz na rzecz ofiar prawicowej przemocy CURA przy Fundacji im. Amadeu Antonia. Można tu składać pisemne wnioski bez przepisowej formy, np. na pokrycie niezapłaconych kosztów adwokata, niezbędnych zabiegów medycznych lub innych koniecznych wydatków wiążących się z napaścią. Środki, jakimi dysponuje fundusz, są jednak ograniczone. Adres funduszu znajdziesz w aneksie.

- Przejęcie kosztów leczenia** Jeśli podczas napaści doznałeś uszkodzeń, które w przyszłości wymagać będą leczenia, możesz złożyć wniosek na podstawie ustawy o odszkodowaniu dla ofiar (OEG). Warto to uczynić, jeśli na przykład doznałeś urazu zębów, zniszczone zostały twoje okulary lub jeśli w wyniku napaści masz objawy ograniczenia fizycznego, które z dużym prawdopodobieństwem występować będą przez następne lata.
- Nie dotyczy to szkód rzeczowych i zadośćuczynienia pieniężnego za ból** Jeśli wniosek zostanie pozytywnie rozpatrzony, Urząd ds. Socjalnych i Zaopatrzenia przejmie wszystkie koszty związane z leczeniem w następnych latach, na przykład więc za sporządzenie nowych okularów czy pobyt w klinice rehabilitacyjnej. Wniosek na podstawie ustawy o odszkodowaniu dla ofiar nie zastępuje jednak wniosku o zadośćuczynienie pieniężne za ból. Świadczenia z tytułu tej ustawy nie obejmują również szkód rzeczowych.
- Uprawnieni do składania wniosku** Wniosek może złożyć każda osoba, która stała się ofiarą uszkodzenia ciała, podpalenia lub zamachu bombowego lub też umyślnie została poddana działaniu trucizny. Uprawniona jest również osoba z obrażeniami poniesionymi na skutek obrony przed napaścią. Świadczenia mogą uzyskać osoby z niemieckim obywatelstwem, obywatele krajów członkowskich Unii Europejskiej, a także wszyscy inni, którzy „legalnie” przebywają w Niemczech.
- Szczególna sytuacja uchodźców** W niektórych przypadkach uchodźcy z powodu krótkiego lub „nielegalnego” pobytu w Niemczech wyłączeni są z możliwości składania wniosków o świadczenia. Jednak urzędnicy mogą w pewnym stopniu podejmować decyzję według uznania. Dlatego też należy zawsze najpierw złożyć wniosek. Współpracownicy stowarzyszenia LOBBI służą pomocą w formułowaniu takich wniosków. Adresy urzędów zaopatrzenia, w których można oddać wniosek, znajdziesz w aneksie.

Obrażenia ciała na skutek napaści z reguły są dobrze widoczne, dlatego też spostrzega się je i leczy. Ale nawet jeśli nie pojawią się obrażenia na ciele, sama napaść ma jeszcze inne skutki. Najczęściej napaść taka zdarza się całkowicie nieoczekiwanie. W momencie, kiedy sprawcy porzucają ofiarę, nie znaczy to jeszcze, że już wszystko minęło. Napaść motywowana pravicową ideologią wywołuje u wielu ludzi późniejsze skutki. Odnieśli obrażenia na ciele, a niekiedy zaburzona została też ich psychika.

Skutki psychiczne

Skutki czynu z użyciem przemocy są różne u różnych ludzi. Po napaści niektórzy nie mogą spać lub mają koszmarne sny, są nadmiernie bojaźliwi lub odczuwają wyczerpanie. Inni unikają miejsca zajścia i nie poruszają się samodzielnie po miejscu zamieszkania. Jeszcze inni muszą bezustannie o tym myśleć lub po prostu się boją. Nierzadko doświadczenie przemocy oznacza dla poszkodowanych i ich najbliższych radykalny przełom w ich dotychczasowym życiu.

Przełom w życiu

Wielu ludzi nie poznaje samych siebie lub ma poczucie, że bliscy są zwariowania – tymczasem są to całkiem normalne reakcje. Prawicowo umotywowana napaść wywołuje znaczne zaburzenia poczucia bezpieczeństwa. Prawicowi sprawcy wysyłają pokrzywdzonemu wyraźny sygnał. Dają mu do zrozumienia, że nie jest mile widziany i powinien opuścić to miejsce. W najgorszym wypadku odmawiają mu prawa do życia. Pokrzywdzeni, ich środowisko oraz krąg potencjalnych zagrożonych z reguły jasno odczytują ten sygnał.

Zaburzone poczucie bezpieczeństwa

Wielu ludzi, których dotknęła pravicowa przemoc, mają za sobą również inne doświadczenia dyskryminacji. Czy jest to punk w pravicowowo zdominowanej wiosce czy też azylantka w mieście – czyn z użyciem przemocy jest często tylko wierzchołkiem góry lodowej pośrodku codziennych doświadczeń rasizmu i wykluczenia. Utrudnia to wewnętrzne przepracowanie takiej napaści. Przywołuje ona wcześniejsze doświadczenia przemocy, a często też historię własnej ucieczki, co utrudnia prowadzenie dalej normalnego życia.

Często tylko wierzchołek góry lodowej

Wielu ludziom pomaga, gdy znajdą kogoś, z kim mogą porozmawiać o swej sytuacji. Mogą to być przyjaciele lub krewni. Czasami jednak łatwiej rozmawiać otwarcie z kimś, kto nie należy do tego samego środowiska. Współpracownicy stowarzyszenia LOBBI oferują taką możliwość.

Mówić o własnych odczuciach

- Znaleźć czas** Często ważne jest znaleźć czas na przepracowanie doświadczenia przemocy. Jednocześnie powinieneś świadomie podjąć aktywności, które były ważne w twoim życiu jeszcze przed napaścią i które sprawiają ci przyjemność. Najczęściej wspomnienie o napaści blednie po kilku tygodniach, na plan pierwszy powraca codzienność, a lęk ustępuje.
- Fachowa pomoc** Jeżeli jednak kilka miesięcy po napaści ciągle jeszcze czujesz się tak, jakby zdarzyła się ona przed chwilą, jeśli nie możesz uwolnić się od obrazów w głowie i zauważasz u siebie inne zmiany, powinieneś zwrócić się o fachową pomoc, żeby uniknąć długotrwałych zaburzeń. Fizyczne skutki napaści widzi każdy, psychiczne są natomiast mniej widoczne, ale tak samo trzeba je leczyć i wyleczyć. Możemy skierować cię do doświadczonych osób, które poradzą ci, jak obchodzić się z lękiem i innymi dolegliwościami.

MOŻLIWE ZNAMIONA CZYNU PRZESTĘPCZEGO

Z uszkodzeniem ciała mamy do czynienia, gdy ktoś spowoduje szkodę na zdrowiu innej osoby. Istnieją różne formy uszkodzenia ciała. Karana jest już sama próba, przykładowo, gdy ktoś rzuca butelkami lub kamieniami w drugiego człowieka i nie trafia.

Uszkodzenie ciała
(§ 223 StGB)

Groźbą jest na przykład zdanie: „Zabiję cię!” albo „Podapałę ci dom!” Ktoś zapowiada przestępstwo, którego zamierza dokonać na ofierze.

Groźba
(§ 241 StGB)

Te znamiona przestępstwa odnoszą się do uszkodzenia lub zniszczenia cudzych rzeczy, może to być np. wybita szyba czy uszkodzenie pojazdu. Pod pewnymi warunkami również wymalowane sprayem lub farbą napisy na ścianie domu można uznać za uszkodzenie rzeczy. Specjalne znamiona przestępstwa stanowi podpalenie. (§306 StGB)

Uszkodzenie rzeczy
(§ 303 StGB)

Nie wolno publicznie używać określonych symboli, flag, odznak, elementów umundurowania, haseł, pieśni i form pozdrowienia zakazanych stowarzyszeń oraz dawnych organizacji nazistowskich. Przykładowo karalne jest używanie swastyki oraz okrzyki „Sieg Heil”.

Używanie znaków organizacji sprzecznych z konstytucją
(§ 86a StGB)

Paragraf ten znajduje zastosowanie, gdy ktoś publicznie podżega do nienawiści wobec grup ludności, nawołuje do użycia przeciw nim przemocy lub innych agresywnych działań, wyraża się o nich obelżywie, ze świadomą pogardą lub oszczerczo. Również osoba, która publicznie pochwała nazistowskie zbrodnie przeciw ludzkości, zaprzecza im lub pomniejsza ich znaczenie, dopuszcza się czynu karalnego.

Podżeganie do nienawiści na tle różnic narodowościowych
(§ 130 StGB)

Czynu karalnego dopuszcza się ktoś, kto stosując przemoc lub groźbę „spowodowania dotkliwej dolegliwości”, zmusza inną osobę do określonego zachowania. Może być to na przykład sytuacja, kiedy grupa prawicowców nie pozwala innym przejść obok lub pod groźbą przemocy zmusza ich do określonych wypowiedzi.

Wymuszenie
(§ 240 StGB)

Jeśli ktoś czuje się przez innych znieważony, może dokonać zawiadomienia o przestępstwie. Ponadto należy złożyć wniosek o ściganie sprawcy, ponieważ zniewaga może być ścigana tylko na wniosek poszkodowanego. O zniewadze można mówić między innymi wówczas, gdy poprzez pogardliwą wypowiedź naruszony zostanie honor danej osoby.

Zniewaga
(§ 185 StGB)

ZAWIADOMIENIE O PRZESTĘPSTWIE

Uwaga: nie ma przepisowych form obowiązujących przy składaniu zawiadomienia o przestępstwie. Powinieneś po prostu rzeczowo opisać, co się stało i podać środki dowodowe. Trzymaj się żelaznej zasady: Kto? Co? Gdzie? Czym? Dlaczego?

Nadawca:
nazwisko
ulica
kod pocztowy, miejscowość

Do
Prokuratury XXX
ulica
kod pocztowy, miejscowość

data

dot.: zawiadomienie o przestępstwie przeciwko nieznanemu

Szanowni Państwo,

niniejszym składam zawiadomienie o przestępstwie przeciwko nieznanemu. 8.8.2008, o godz. 16 przyjechałem pociągiem z Berlina do Löcknitz. Na peronie stało dwóch mężczyzn, których wygląd świadczył o ich przynależności do środowiska skrajnej prawicy. Kiedy mężczyźni ci zobaczyli mnie na peronie, stali się agresywni i zaczęli wykrzykiwać w moją stronę obelgę „zasrany Polak”. Próbowałem nie biec, ale przyspieszyłem kroku, żeby jak najszybciej zniknąć z peronu. Jeden z mężczyzn pobiegł za mną i popchnął mnie nagle od tyłu tak, że upadłem. Obaj mężczyźni zaśmiali się szyderczo i pobiegli dalej.

Mężczyźni mieli ok. 175 do 180 cm wzrostu. Ubrani byli w jeansy i ciemne kurtki. Obaj byli ogoleni na gładę. Wydaje mi się, że jeden z nich miał duży tatuaż na szyi.

Jako ewentualnego świadka chciałbym podać konduktora pociągu, którym jechałem. Według mnie widział całe zajście, bo wysiadł krótko przede mną i stanął na peronie. Poza tym na końcu peronu stała starsza pani. Ona też widziała zajście i nawet mnie zapytała, jak się czuję. Niestety, nie zdołałem zapisać nazwisk świadków, ponieważ chciałem jak najszybciej oddalić się z tego miejsca.

Dopiero następnego dnia okazało się, że podczas upadku złamałem sobie prawy kciuk.

Z poważaniem
nazwisko

załącznik: atest lekarski

ZAŻALENIE DO PRZEŁOŻONEGO NA CZYNNOŚCI PRACOWNIKA

nadawca:
nazwisko
ulica
kod pocztowy, miejscowość

Do
Prezydium Policji XXX
ulica
kod pocztowy, miejscowość

data

dot.: zażalenie do przełożonego na czynności pracowników komisariatu ul. XX, w XX

Szanowni Państwo,

niniejszym składam zażalenie do przełożonego na czynności urzędników policji, którzy 8.8.2008 roku o godz. 18 pełnili służbę na wymienionym wyżej komisariacie. Chciałem złożyć zawiadomienie, ponieważ wcześniej zostałem na peronie zaatakowany przez dwóch przedstawicieli skrajnej prawicy. Policjanci wyjaśnili mi, że nie mogą rozpoznać przestępstwa, ponieważ nie odniosłem żadnych widocznych obrażeń.

Z poważaniem

nazwisko

ZAPYTANIE O STAN DOCHODZENIA

nadawca:
nazwisko
ulica
kod pocztowy, miejscowość

Do
Prokuratury XXX
ulica
kod pocztowy, miejscowość

data

dot.: zapytanie o stan dochodzenia z mojego zawiadomienia przeciwko nieznanemu

Numer dziennika: XXXXXX z 8.8.2008

Szanowni Państwo,

8.8.2008 złożyłem zawiadomienie przeciwko nieznanemu.
Zwracam się z prośbą o poinformowanie mnie o stanie dochodzenia.

Z poważaniem

nazwisko

ZAŻALENIE NA UMORZENIE POSTĘPOWANIA

Uwaga: Przy składaniu zażalenia na umorzenie nie obowiązuje żadna przepisowa forma. Termin składania zażalenia wynosi z reguły dwa tygodnie. Ponieważ prokurator już sprawdził twoje zawiadomienie, nie musisz powtarzać opisu zajścia. Powinieneś dodać nowe fakty lub przedstawić materiał dowodowy.

Nadawca
nazwisko
ulica
kod pocztowy, miejscowość

Do
Prokuratury XXX
ulica
kod pocztowy, miejscowość

data

dot.: moje zawiadomienie przeciwko nieznanemu z 8.8.2008
z tytułu obrażeń ciała

numer sprawy: 40 Js 723/08

odnośnie: Wasze pismo z 29.11.2008

Szanowni Państwo,

składam zażalenia na umorzenie **dochodzenia** przeciwko nieznanemu.

Obu sprawców, którzy zaatakowali mnie na peronie, widziałem jeszcze dwa razy na dworcu przy okazji moich regularnych odwiedzin w Löcknitz. Wydaje się, że przebywają tam częściej.

Ponadto ponownie spotkałem konduktora. Potwierdził, że gotów jest poświadczyć napaść na mnie. Policja nie zjawiała się u niego do dzisiaj!

Za jego zgodą podaję jego nazwisko: Egon Zug, Zeugenstr. 4 in 8888 Löcknitz.

Z poważaniem
nazwisko

PEŁNOMOCNIK ds. INTEGRACJI

Beauftragter für die Integration der Zuwanderer und Ausländerangelegenheiten des Landes Mecklenburg-Vorpommern
Am Packhof 2-6
19053 Schwerin
tel.: 0385-5452211

O adresy pełnomocników ds. integracji dla poszczególnych powiatów można dowiadywać się w biurze pełnomocnika ds. integracji lub znaleźć je na stronie internetowej: www.fluechtlingsrat-mv.de.

WEISSER RING

Weisser Ring e.V.
Landesbüro Mecklenburg-Vorpommern
Wismarsche Str. 136
19063 Schwerin
tel.: 0385-5007660
www.weisser-ring.de

O adresy współpracowników odpowiedzialnych za poszczególne powiaty można dowiadywać się w biurze landowym.

FUNDUSZ CURA

Opferfonds CURA der Amadeu Antonio Stiftung
Linienstr. 139
10115 Berlin
tel.: 030-24088610
info@amadeu-antonio-stiftung.de
www.opferfonds-cura.de

OGÓLNE PORADNICTWO DLA OFIAR

Beratungsstelle für Betroffene von Straftaten
18055 Rostock
Schröderstraße 22
tel.: 0381-4907460
info@opferhilfe-mv.de
www.opferhilfe-mv.de

Opferberatung
Evangelische Jugend Schwerin
Am Packhof 8
19053 Schwerin
tel.: 0385-5507500
k.schmidt@evjucan.de
www.evjucan.de/

STOWARZYSZENIE NIEMIECKICH ADWOKATÓW

Landesverband Mecklenburg-Vorpommern
RA Rolf-Michael Eggert
Klingenberg 3
17121 Trantow
tel.: 039998-319945
Eggert-Richter@t-online.de
<http://mv.lv.dav.de/>

FEDERALNY URZĄD SPRAWIEDLIWOŚCI

Bundesamt für Justiz
Referat III 2
53094 Bonn
tel.: 0228-9941040
www.bundesjustizamt.de

URZĘDY ZAOPATRZENIA

Versorgungsamt Stralsund
Frankendamm 17
18439 Stralsund
tel.: 03831-2697-0
poststelle.va.hst@lagus.mv-regierung.de
(dla powiatów Nordvorpommern, Ostvorpommern, Rügen i miast Stralsund i Greifswald)

Versorgungsamt Schwerin
Friedrich-Engels-Str. 47
19061 Schwerin
tel.: 0385-3991-0
poststelle.va.sn@lagus.mv-regierung.de
(dla powiatów Ludwigslust, Nordwestmecklenburg, Parchim i miast Schwerin i Wismar)

Versorgungsamt Rostock
Erich-Schlesinger-Str. 35
18059 Rostock
tel.: 0381-122-1500
poststelle.va.hro@lagus.mv-regierung.de
(dla powiatów Bad Doberan, Güstrow i miasta Rostock)

Versorgungsamt Neubrandenburg
Neustrelitzer Str. 120
17033 Neubrandenburg
tel.: 0395-380-0
poststelle.va.nb@lagus.mv-regierung.de
(dla powiatów Demmin, Mecklenburg-Strelitz, Müritz, Uecker-Randow i miasta Neubrandenburg)

PROKURATORY

Generalstaatsanwaltschaft
Rostock
Patriotischer Weg 120 a
18057 Rostock
tel.: 0381-45605-0

Staatsanwaltschaft
Neubrandenburg
Neustrelitzer Straße 120
17033 Neubrandenburg
tel.: 0395-380 4000

Staatsanwaltschaft
Schwerin
Bleicherufer 15
19053 Schwerin
tel.: 0385-5302-0

Staatsanwaltschaft
Stralsund
Frankendamm 17
18439 Stralsund
tel.: 03831-205-0

Staatsanwaltschaft
Rostock
Doberaner Str. 116
18057 Rostock
tel.: 0381-4564-0

POLICJA

Polizei Mecklenburg-Vorpommern
telefon alarmowy: 110
www.polizei.mvnet.de
gorąca linia przeciw skrajnej prawicy
w całym landzie:
03866-649222
dez31@lka-mv.de

**REGIONALNE CENTRA KULTURY
DEMOKRATYCZNEJ W MEKLEMBUR-
GII-POMORZU PRZEDNIM**

Regionalzentrum Anklam/
Südvorpommern
Steinstraße 10
17389 Anklam
tel.: 03971-244920
suedvorpommern@raa-mv.de

Regionalzentrum
Mittleres Mecklenburg-Rostock
Beethovenstraße 19
18209 Bad Doberan
tel.: 038203-734291
baddoberan@regionalzentren-eamv.de

Regionalzentrum
Nordvorpommern-
Rügen-Stralsund
Carl-Heydemann-Ring 55
18435 Stralsund
tel.: 03831-282584
stralsund@regionalzentren-eamv.de

Regionalzentrum
Westmecklenburg
Alexandrinenplatz 7
19288 Ludwigslust
tel.: 03874-570220
westmecklenburg@raa-mv.de

Regionalzentrum
Mecklenburgische Seenplatte
Friedrich-Engels-Ring 48
17033 Neubrandenburg
tel.: 0395-5638877
cjd.regionalzentrum@gmx.de

Działania uświadamiające na temat ekstremizmu prawnicowego, wspieranie inicjatyw obywatelskich, porady w zakresie polityki komunalnej, stosunków w pracy i szkole

**POLSKO-NIEMIECKIE
STOWARZYSZENIA
I ZWIĄZKI**

Deutsch-Polnische Gesellschaft
Mecklenburg-Vorpommern
Kamigstraße 1
17373 Ueckermünde
tel.: 039-771-83829 /
039-771-83832
tel. kom.: 0171-6832437
deutsch-polnische-ue@t-online.de
www.deutsch-polnische-mv.de

Deutsch-Polnisches Jugendwerk
in Mecklenburg-Vorpommern
und Westpommern
Landeszentralstelle
des DPJW Mecklenburg-
Vorpommern
Kommunalgemeinschaft
Pomerania e.V.
Fachdienst 3.3
An der Kürassierkaserne 9
17309 Pasewalk
tel.: 03973-2552-48/33
e- mail: e.paulicks@lkuer.de
www.pomerania.net

MEKLEMBURGIA-POMORZE PRZEDNIE

LOBBI Ost
Tilly-Schanzen-Str. 2
17033 Neubrandenburg
tel.: 0395-4550718
tel. kom.: 0160-8442189
ost@lobbi-mv.de

LOBBI West
Hermannstr. 35
18055 Rostock
tel.: 0381.2009377
tel. kom.: 0170.5282997
west@lobbi-mv.de

BERLIN

ReachOut, Opferberatung und Bildung
gegen Rechtsextremismus, Rassismus
und Antisemitismus
Oranienstraße 159
10969 Berlin
tel.: 030-69568339
info@reachoutberlin.de

BRANDENBURGIA

Opferperspektive e.V.
Rudolf-Breitscheid-Straße 164
14482 Potsdam
tel.: 0331-8170000
info@opferperspektive.de

SAKSONIA

RAA Sachsen, Opferberatung

Beratungsstelle Dresden
Bautzner Straße 45
01099 Dresden
tel.: 0351-8894174
tel. kom.: 0172-9741268
opferberatung.dresden@raa-sachsen.de

Beratungsstelle Leipzig
Härtelstraße 11
04107 Leipzig
tel.: 0341-2618647
tel. kom.: 0178-5162937
opferberatung.leipzig@raa-sachsen.de

Beratungsstelle Chemnitz
RAA Sachsen e.V. - Opferberatung
Weststraße 49
09112 Chemnitz
tel.: 0371-4819451
tel. kom.: 0172-9743674

SAKSONIA-ANHALT

Mobile Beratung für Opfer rechter Gewalt
Platanenstraße 9
06114 Halle
tel.: 0345-2267100
tel. kom.: 0170-2948413 lub 0151-
53318824
opferberatung.sued@miteinander-ev.de

Mobile Beratung für Opfer rechter Gewalt
c/o Miteinander e.V.
Erich-Weinert-Straße 30
39104 Magdeburg
tel.: 0391-5446710
tel. kom.: 0170-2948352 lub 0170-2925361
opferberatung.mitte@miteinander-ev.de

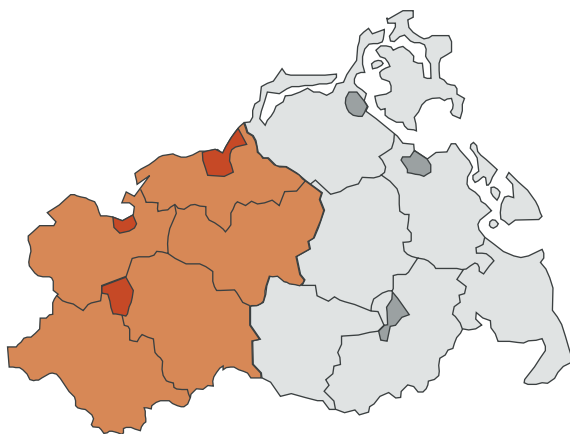
Mobile Beratung für Opfer rechter Gewalt
Chüdenstraße 4
29410 Salzwedel
tel.: 03901-306431
tel. kom.: 0170-2904112 lub 0175-6638710
opferberatung.nord@miteinander-ev.de

Beratungsstelle für Opfer rechtsextremer
Straf- und Gewalttaten
c/o Multikulturelles Zentrum Dessau e.V.
Parkstraße 7
06846 Dessau
tel.: 0340-6612395
opferberatung@datel-dessau.de

TURYNGIA

Thüringer Hilfsdienst
für Opfer
Schleidenstraße 19
07745 Jena
tel.: 03641-801366
tho@opferhilfsdienst.de

- awokat 4, 9 i nast., 15 i nast., 21
akt oskarżenia 12, 16,
dokumenty 10
fałszywe zeznanie 14
groźba 16, 25
grzywna 12
koszty 16-19, 21, 22
mediacja 12, 19-20
numer dziennika 8
obrońca 13, 14
odszkodowanie 7, 18-22
oskarżenie posiłkowe 12, 15-17
pamięć 5, 14
policja 4, 6-13, 21, 31
pomoc w uzyskaniu porady 17
poradnictwo dla ofiar 30, 33, 34
postanowienie o umorzeniu 12
postępowanie adhezyjne 18
postępowanie dochodzeniowe 7, 9, 11
pouczenie 14
prawo dla nieletnich 13, 16
prawo do stawiania pytań 14
prawo do informacji 15
proces cywilny 18
proces karny 18
prokuratura, prokurator 7, 9 i nast. 18-19
przesłuchanie świadka 6, 8-10, 12
przesłuchanie w sprawie 14
przestępstwo ścigane na wniosek 7-8
przyrzeczenie 14
publiczność 13
punkty pojednawcze 19
rozprawa główna 11 i nast.
skutki psychiczne 23
strach 23 i nast.
środki prawne 15
świadek 5, 6, 9, 12
świadek-ofiara 10
termin 7
termin sądowy 11
umorzenie postępowania 12
ustawa o odszkodowaniu dla ofiar 22
wezwanie do prokuratury 10
wniosek o ściganie sprawcy 7 i nast.
zadośćuczynienie pieniężne za ból 18, 19, 22
zawiadomienie o przestępstwie 6 i nast., 26
zażalenie 8, 12, 27, 29
zeznanie świadka 9, 13
zwolnienie od kosztów procesowych 17, 19

LOBBI WEST

Hermannstr. 35
18055 Rostock
tel.: 0381-2009377
tel. kom.: 0170-5282997
west@lobbi-mv.de
www.lobbi-mv.de

LOBBI OST

Tilly-Schanzen-Str. 2
17033 Neubrandenburg
tel.: 0395-4550718
tel. kom.: 0160-8442189
ost@lobbi-mv.de

finansowanie:

**Mecklenburg
Vorpommern**
Ministerium für Soziales
und Gesundheit